

वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी अंतर्गत
कृषी संशोधन केंद्र, बदनापूर जि. जालना

ई-मेल	: arsbadnapur@gmail.com	दूरध्वनी क्र.	: (02482) 261656
वेबसाईड	: www.vnmkv.ac.in	मोबाईल क्र.	: +91 7588082851

कृषी संशोधन केंद्र, बदनापूर द्वारे विकसित केलेले वाण:

तूर				
वाण	वर्ष	वाणाची नोंदणी	संक्षिप्त माहिती	फोटो
बिडीएन २०१३-४१ (गोदावरी)	२०२१	(Notification No. S. O. 8 (E)/ 24-12-2021 in 2021)	<ul style="list-style-type: none">हा वाण महाराष्ट्र राज्यातील हलक्या ते मध्यम काळ्या जमिनीत लागवडीसाठी शिफारस करण्यात आला आहे.सदर वाण वांझ आणि मर रोगांना प्रतिरोधक आहे.सिंचनाखाली अधिक उत्पादन क्षमता असल्याने तूर उत्पादकांसाठी हे वरदान ठरले आहे.	

<p>बिडीएन २०१३-२ (रेणुका)</p>	<p>२०२३</p>	<p>(Notification No. S.O. 1056 (E)/ 06-03-2023</p>	<ul style="list-style-type: none"> • बीडीएन २०१३-२ (रेणुका) उच्च उत्पादन क्षमता वांझ आणि मर रोगाला प्रतिरोधक आहे. • पिवळे फूल आणि हिरवे खोड, हिरव्या शेंगा आणि लाल दाने हे या वाणाचे प्रमुख वैशिष्ट्ये आहेत. • वाणाची भारताच्या मध्य विभागासाठी शिफारस 	
<p>बिडीएनपीएच २०१८-५</p>	<p>२०२४</p>		<ul style="list-style-type: none"> • अखिल भारतीय समन्वयित संशोधन प्रकल्प खरीप कडधान्य वार्षिक गट बैठकीमध्ये मध्य विभागासाठी शिफारस • सदर वाण वांझ आणि मर रोगांना प्रतिरोधक आहे. • सिंचनाखाली अधिक उत्पादन क्षमता असल्याने तूर उत्पादकांसाठी उपयुक्त ठरेल. 	<p>-</p>

हरभरा

<p>बिडीएनजी २०१८-१६ (परभणी चना-१६)</p>	<p>२०२३</p>		<ul style="list-style-type: none">• ओलीता खालील क्षेत्रासाठी सदर वाणाची शिफारस करण्यात आली आहे.• हा वाण यांत्रिकीकरणासाठी सुलभ आहे.	
--	-------------	--	--	---

कृषी संशोधन केंद्राच्या महत्वाचे तंत्रज्ञान:

कडधान्य कृषिविद्या विभाग			
तंत्रज्ञान	वर्ष	संक्षिप्त माहिती	फोटो
तुर पिक आधारित अंतरपिक पद्धतीतून अधिक उत्पादकता आणि आर्थिक नफा मिळवण्यासाठी, तूर पिकाची बेबी कॉर्न अथवा मधुमका पिका बरोबर (१:२) या प्रमाणात अंतरपिक म्हणून लागवड करावी.	२०२४	<ul style="list-style-type: none"> तूर पिकामध्ये मधुमका किंवा बेबी कॉर्न १:२ या प्रमाणे ६० सेमी दोन ओळीतील अंतर ठेऊन पेरणी केल्यास अधिक उत्पन्न निव्वळ पिकापेक्षा अधिक उत्पादकता आणि आर्थिक नफा मिळतो. 	
काबुली हरभरा प्रकारच्या मोठे दाणे असलेल्या पिकाच्या जास्तीत जास्त धान्य उत्पादनासाठी 45 x 10 सेमी अंतरासह 100% शिफारस खात मात्रा (25 किलो नत्र: 60 किलो स्फुरद 5 किलो / हेक्टर) वापरण्याची शिफारस करण्यात येते.	२०२२	-	-
जास्तीत जास्त उत्पादकता व निव्वळ परताव्यासाठी रुंद सरी व वाफा पद्धतीने दोन संरक्षित पाण्याच्या पाळ्या (६० मिमी खोली) देण्याची शिफारस करण्यात येते.	२०२२	-	-

कीटकशास्त्र विभाग

<p>तुरीवरील शेंगा पोखरणाच्या अळ्यांचे व्यवस्थापन करून अधिक उत्पादन व आर्थिक मोबदला मिळविण्याकरीता, पहिली फवारणी बॅसिलस थुरिनजीएन्सीस २० ग्रॅम प्रति १० लीटर पाण्यामध्ये ५० टक्के फुलोरा अवस्थेत व दुसरी फवारणी शेंगा वाढीच्या अवस्थेत फवारणी करण्याची शिफारस करण्यात येत आहे.</p>	<p>२०२१</p>	<ul style="list-style-type: none"> • तुरीवरील किडींच्या बंदोबस्तासाठी कीटक नाशकांचा अतिरेक वापर टाळण्यासाठी जैविक कीटक नाशकाची शिफारस करण्यात येते. 	<p>-</p>
<p>तुरीवरील एकात्मिक कीड व्यवस्थापन शिफारस</p>	<p>२०१८</p>	<ol style="list-style-type: none"> १. स्वच्छता मोहिम व उन्हाळ्यात खोल नांगरट करावी. २. कीड-रोगास प्रतिकारक्षम जास्त उत्पन्न देणारे वाण निवडावे उदा. बीएसएमआर ७३६. ३. ट्रायकोडर्मा @ ४ ग्रॅम प्रति किलो बियाणे याची बीजप्रक्रीया करावी. ४. शेंगा पोखरणाच्या अळीच्या सर्वेक्षणासाठी कामगंध सापळे @ ५/ हेक्टर शेतात लावावे. ५. पक्षीथांबे @ ५० / हेक्टरी लावावे. ६. मोठ्या अळ्या हाताने वेचून त्यांचा बंदोबस्त करावा. ७. शेंगा पोखराणारी अळी लहान अवस्थेत असताना एचएएनपिक्वी @ २५० एलई / हेक्टर फवारावे. ८. शेंगा पोखरणाच्या अळीसाठी इमामेक्टीन बेन्झोएट ५ एस जी @ ४ ग्रॅम/१० लिटर पाण्यातून फवारावे. ९. शेंग माशीसाठी मोनोक्रोटोफॉस ३६ एस एल @ १२.५ मिली/ १० लिटर पाण्यातून फवारावे 	<p>-</p>
<p>हरभरा पिकावरील घाटेअळीचे एकात्मिक कीड व्यवस्थापन</p>	<p>२०१८</p>	<ol style="list-style-type: none"> १. स्वच्छता मोहिम व उन्हाळ्यात खोल नांगरट करावी. २. पेरणी करते वेळेस १०० ग्रॅम ज्वारीचे बियाणे एकत्र करून पेरणी करावी. 	<p>-</p>

	<p>३. पेरणीच्या वेळी पिकाच्या सभोवती धने व मोहरी यांच्या दोन ओळी पेरल्यात.</p> <p>४. पक्षी थांबे ५० प्रति हेक्टर लावावे</p> <p>५. घाटेअळीच्या सर्वेक्षणासाठी कामगंध सापळे ५ प्रति हेक्टर शेतात लावावे.</p> <p>६. पिक ५० टक्के फुलोऱ्यात आल्यावर ५ टक्के लिंबोळी अर्काची फवारणी करावी.</p> <p>७. घाटेअळी लहान अवस्थेत असतांना एचएएनपीव्हि ५०० एलई है. घाटे लागतांना फवारावे.</p> <p>८. घाटेअळीच्या नियंत्रणासाठी इमामेक्टीन बेन्झोएट ५ एसजी ४ ग्रॅम घाटे भरतांना प्रति १० लिटर पाण्यातून फवारावे.</p>	
--	--	--

वनस्पती रोगशास्त्र विभाग

मुग पिकावरील भुरी रोगाच्या नियंत्रणासाठी तसेच अधिक उत्पादन आणि आर्थिक फायद्यासाठी इमिडाक्लोरोप्रीड ५ ग्रॅम आणि कार्बेन्डॅझीम २ ग्रॅम प्रती किलो बियाणे या प्रमाणात बीज प्रक्रिया करून पिकावर रोगाची लागण झाल्याची दिसताच टेब्युकोनाझोल ५०% + ट्रायफ्लोकझोस्ट्रोबीन २५% डब्लू जी ०.७५ ग्रॅम अथवा हेक्झाकोनाझोल ५ इ सी १ मिली प्रती लीटर पाणी या प्रमाणात एका बुरशीनाशकाची फवारणी करण्याची शिफारस करण्यात येते

२०२२

- भुरी रोगाच्या नियंत्रणासाठी

उडीद

उडीद पिकावरील भुरी रोगाच्या नियंत्रणासाठी तसेच अधिक उत्पादन आणि आर्थिक फायद्यासाठी इमिडाक्लोरोप्रीड ५ ग्रॅम आणि कार्बेन्डॅझीम २ ग्रॅम प्रती किलो बियाणे या प्रमाणात बीज प्रक्रिया करून पिकावर रोगाची लागण झाल्याचे दिसताच टेब्युकोनाझोल ५० % + ट्रायफ्लोकझोस्ट्रोबीन २५ % डब्लू जी ०.७५ ग्रॅम अथवा हेक्झाकोनाझोल ५ इ सी १ मिली प्रती लीटर पाणी या प्रमाणात एका बुरशीनाशकाची फवारणी करण्याची शिफारस करण्यात येते.

२०२२

- भुरी रोगाच्या नियंत्रणासाठी

कृषी संशोधन केंद्राचे विस्तार कार्य:

कार्यशाळा
चवळी जर्मप्लाझम दिवस
जागतिक कडधान्य दिवस
पुस्तक
कपाशीवरील गुलाबी बोंड अळीचे एकात्मिक व्यवस्थापन. (पुस्तिका क्र. व.ना.म.कृ.वि.वि.शि.सं.प्र.क्र./पुस्तिका/१६/२०२४)
घडीपत्रीका
हरभरा पिकातील रोगांची ओळख व एकात्मिक व्यवस्थापन. (पुस्तिका क्र. व.ना.म.कृ.वि.वि.शि.सं.प्र.क्र./घडीपत्रीका/३/२०२४)
तूर पिकातील रोगांचे एकात्मिक व्यवस्थापन. (पुस्तिका क्र. व.ना.म.कृ.वि.वि.शि.सं.प्र.क्र./घडीपत्रीका/४/२०२४)
कपाशीवरील मित्र किडींची ओळख (पुस्तिका क्र. व.ना.म.कृ.वि.वि.शि.सं.प्र.क्र./घडीपत्रीका/१७/२०२४)
ट्रायकोग्राम: एकात्मिक कीड व्यवस्थापनाचा महत्वाचा घटक (गांधीली माशी) (पुस्तिका क्र.व.ना.म.कृ.वि.वि.शि.सं.प्र. क्र./घडीपत्रीका/१८/२०२४)
तूर सुधारित लागवड तंत्रज्ञान.
भित्तीपत्रक
तूर : फायटोपथोरा रोग व्यवस्थापन जागरूकता अभियान. (व.ना.म.कृ.वि.वि.शि.सं.प्र.क्र./ भित्तीपत्रक /३३/२०२३)

महत्वपूर्ण लेख:

१. डॉ. डी. के. पाटील, डॉ. पी. एल. सोनटक्के, डॉ. पी. ए. पगार. तूर सुधारित लागवड तंत्रज्ञान, शेतीभाती, जून २०२३. पान क्र. २०.
२. डॉ. डी. के. पाटील, डॉ. पी. एल. सोनटक्के, डॉ. व्ही. के. गिते. मुग व उडीद: लागवड तंत्रज्ञान. शेतीभाती, जून २०२३. पान क्र. २२.
३. डॉ. एस. बी. कदम, डॉ. के. टी. जाधव, डॉ. डी. के. पाटील. हरभरा: रब्बी हंगामातील एक प्रमुख कडधान्य पीक, शेतीभाती, ऑक्टोबर २०२३. पान क्र. १०.
४. डॉ. डी. एस. मुटकुळे, डॉ. के. टी. जाधव डॉ. डी. के. पाटील. तुरीवरील किडींचे एकात्मिक व्यवस्थापन, शेतीभाती, नोव्हेंबर २०२३. पान क्र. ०९.
५. डॉ. के. टी. जाधव, डॉ. डी. एस. मुटकुळे, डॉ. पी. ए. पगार. सुधारित तूर लागवड तंत्रज्ञान, कृषी दिनदर्शिका २०२४ प्रकाशक कृषी विस्तार शिक्षण विभाग, वनामकृवि, परभणी
६. डॉ. के. टी. जाधव, डॉ. डी. एस. मुटकुळे, , डॉ. पी. एल. सोनटक्के. तुरीवरील कीड, रोग नियंत्रण, अग्रोवन ३० सप्टेबर २०२३

Brain storming workshop on “Redefining plant type in pigeonpea and Vigna pulses for central and south India and Product profile development and germplasm exposure visit DURING 8-9 January, 2024 was jointly organized by VNMKV, Parbhani and AICRP on Kharif Pulses, ICAR-IIPR, Kanpur

World pulse day was organized on 10 Feb. 2024.

Kumbhargaoon Agro-producer Company Ltd. Kumbhargaoon, Tal.:Karmala, Dist. Solapur

Received first prize (Farmer cup-2023) of Pani foundation along with cash crop of Rs. 25,00,000/-

Farmers cultivated Godavari variety

Average productivity: 11.96qt/acre

Highest Productivity in the group: 18.20qt/acre

वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी कृषि संशोधन केंद्र, बदनापूर

तूर : फायटोथोरा रोग व्यवस्थापन जागरूकता अभियान !

फायटोथोरा ब्लाइट हा रोग फायटोथोरा प्रजातीच्या बुरशीमुळे होतो. पिकाच्या रोप अवस्थेत हा रोग झाल्यास पाने व देठ करपतात. ज्या ठिकाणी २० अंश से. तापमान, चढ उताराची जमीन आणि अधिक पर्जन्यमान होते त्या ठिकाणी हा रोग प्रमुख्याने रोपावस्थेत येत असल्याने तूर पिकाचे मोठे नुकसान होते. उत्तर भारतात या रोगाचा प्रादुर्भाव अधिक दिसून येतो. मागील हंगामात प्रायुष्याने मराठवाड्यामध्ये या रोगाचा प्रादुर्भाव अधिक प्रमाणात दिसून आला आहे. महाराष्ट्रात / मराठवाड्यात हा रोग पिकाच्या शाखीय वाढीच्या अवस्थेत उधिराने येताना दिसतो.

- प्रमुख लक्षणे :**
- फायटोथोरा ब्लाइटमुळे प्रथमतः खोडावर लंबगोलकार परंतु टोकाकडे निमुळते होत गेलेले राखेरी चट्टे पडतात. कालंतराने तिथे खाव दिसायला लागते तसेच तेथील खोडाचा भाग कुणतो व गाठी पडतात त्या ठिकाणी धागेरी आकारवेखील तयार होतो.
 - फांदावर व खोडावर अधिक प्रादुर्भाव झाल्यास डिकासारखा धिकट पदार्थाचा स्त्राव ओघळू लागतो.
 - खोड तापकिरी पडून करपते तसेच फांदा देखील करपू लागतात.
 - पावसाच्या काळात याचे प्रमाण वाढते.

- मानक कार्यप्रणाली (रोग व्यवस्थापन)**
- तूर पीक लागवडीसाठी संपातळीतील पाण्याचा उत्तम निचरा होणारी जमीन निवडावी.
 - जमिनीमध्ये पाण्याचा निचरा होत नसेल तसेच चोपण किंवा चढ उतार उत्ताराच्या जमिनीत पिकाची लागवड झाली असेल या ठिकाणी जमिनीतूर

खोडावर वर खोडावर राखेरी चट्टे
काठनापूर विकसालक निचर-पराभणी केंद्र

- उद्भवणारे रोग जसे की फायटोथोरा, मर आणि मूळकुज इत्यादी बुरशीजन्य रोगांचा प्रादुर्भाव अधिक प्रमाणात दिसून येतो.
- शेतामध्ये वनस्पतीचे कुजणे अवशेष, काश्चा, घसकटे व काडी कचरा असू नयेत. शेत आणि बांध स्वच्छ ठेवावेत जेणेकरून रोगाचा प्रादुर्भाव व प्रसार होणार नाही.
- उदाहृत्यात जमिनीची खोल नांगरट करावी जेणे करून सूर्यकिरणांमुळे बुरशीचे बीजाणू नष्ट पावतील.
- तीन वर्षांपेक्षा अधिक काळ एकाच जमिनीत तूर पीक घेऊ नये.
- शेताच्या चारही बाजूस चर काढावा जेणे करून शेतात पाणी साचून फायटोथोरा बुरशीची वाढ होणार नाही.
- पिकाची फेरपालट व आंतरपिकाशा शैलीत समावेश असावा जेणेकरून बुरशीच्या वाढीस आळा बसेल.
- बीजप्रक्रियेमध्ये जैविक बुरशीनाशकांचा वापर जसे की, ट्रायकोडर्मा किंवा बायोनिक्स १० ग्रॅम / किलो बियाणास वापरावे. अथवा बीज प्रक्रियेमध्ये १.५ ग्रॅम आंतरप्रवाही (उदा: कार्बेन्डाझिम) आणि २.५ ग्रॅम स्पॅरशेजन्स (उदा: थायरम) प्रती किलो बियाण्यास जोडावे. अथवा कार्बोव्हाईन ३.७.५% + थायरम ३.७.५% या बुरशीनाशकाची ४.० ग्रॅम प्रती किलो याप्रमाणे बीज प्रक्रिया करावी.
- रोगाची लक्षणे दिसताच जैविक बुरशीनाशक ट्रायकोडर्मा किंवा बायोनिक्सची २०० ग्रॅम / मीली प्रती १० लीटर पाणी याप्रमाणे रोगग्रस्त भागामध्ये आवळणी करावी.
- रासायनिक बुरशीनाशकांमध्ये मेटालॅक्झल घटक फायटोथोरा बुरशीसाठी नियंत्रण म्हणून प्रभावी असल्याचे प्रयोगांच्या निष्कर्षावरून दिसून आले आहे.

अधिक माहिती साठी संपर्क ७५८८०२२४३ / ७५८८०२८५१ / ९२५८०३०९०६

कृषि संशोधन केंद्र, बदनापूर

अखिल भारतीय समन्वयित प्रकल्प अंतर्गत तूर आधारेचा पीक प्राथमिक सन २०२३-२४ योजनेतून प्रकाशित

<p>डॉ. इंद्र मणि मा. कुलगुरू</p>	<p>डॉ. दत्तप्रसाद वासकर संचालक संशोधन</p>	<p>डॉ. प्रभांत सोनटके डॉ. रामदेव मुदकुळे डॉ. निष्णु निने श्री. संकल्प ओडे</p>	<p>डॉ. वीरक पाटील डॉ. प्रभांत पगार डॉ. सुचिमा कदम श्री. जगन्नाथ बोधते</p>
----------------------------------	---	---	---

शेतीतूनचे पुनिकाळीकरण

शेतातून काढलेले तूरपाने शेतात आणणे किंवा शेतातून काढलेले तूरपाने शेतात आणणे हे रोगाचा प्रसार करतो. त्यामुळे शेतातून काढलेले तूरपाने शेतात आणणे टाळावे. तूरपाने शेतात आणणे टाळावे. तूरपाने शेतात आणणे टाळावे.

तूर रोग

तूर रोग फायटोथोरा बुरशीमुळे होतो. पिकाच्या रोप अवस्थेत हा रोग झाल्यास पाने व देठ करपतात. ज्या ठिकाणी २० अंश से. तापमान, चढ उताराची जमीन आणि अधिक पर्जन्यमान होते त्या ठिकाणी हा रोग प्रमुख्याने रोपावस्थेत येत असल्याने तूर पिकाचे मोठे नुकसान होते. उत्तर भारतात या रोगाचा प्रादुर्भाव अधिक दिसून येतो. मागील हंगामात प्रायुष्याने मराठवाड्यामध्ये या रोगाचा प्रादुर्भाव अधिक प्रमाणात दिसून आला आहे. महाराष्ट्रात / मराठवाड्यात हा रोग पिकाच्या शाखीय वाढीच्या अवस्थेत उधिराने येताना दिसतो.

प्रकार

फायटोथोरा ब्लाइटमुळे प्रथमतः खोडावर लंबगोलकार परंतु टोकाकडे निमुळते होत गेलेले राखेरी चट्टे पडतात. कालंतराने तिथे खाव दिसायला लागते तसेच तेथील खोडाचा भाग कुणतो व गाठी पडतात त्या ठिकाणी धागेरी आकारवेखील तयार होतो.

प्रकार

फायटोथोरा ब्लाइटमुळे प्रथमतः खोडावर लंबगोलकार परंतु टोकाकडे निमुळते होत गेलेले राखेरी चट्टे पडतात. कालंतराने तिथे खाव दिसायला लागते तसेच तेथील खोडाचा भाग कुणतो व गाठी पडतात त्या ठिकाणी धागेरी आकारवेखील तयार होतो.

प्रकार

फायटोथोरा ब्लाइटमुळे प्रथमतः खोडावर लंबगोलकार परंतु टोकाकडे निमुळते होत गेलेले राखेरी चट्टे पडतात. कालंतराने तिथे खाव दिसायला लागते तसेच तेथील खोडाचा भाग कुणतो व गाठी पडतात त्या ठिकाणी धागेरी आकारवेखील तयार होतो.

तूर पिकातील रोगांचे एकत्रित व्यवस्थापन

डॉ. पी.एन. सोनटके
डॉ. डी.के. पाटील
डॉ. डी.एस. मुदकुळे
श्री. एस.जी. ओडे

डॉ. के.टी. जाधव
डॉ. डी.के. मिते
डॉ. पी.ए. पगार
श्री. एस.जी. ओडे

कृषि संशोधन केंद्र, बदनापूर

विशेष मार्गदर्शक

डॉ. इंद्र मणि
मा. कुलगुरू, वनामकुवि, परभणी

प्रकाशक

डॉ. वसंतराव वासकर
संचालक संशोधन, वनामकुवि, परभणी

हरभरा पिकातील रोगांची ओळख व एकत्रित व्यवस्थापन

डॉ. पी.एन. सोनटके
डॉ. डी.के. पाटील
डॉ. डी.एस. मुदकुळे
श्री. एस.जी. ओडे

कृषि संशोधन केंद्र, बदनापूर

कृषि संशोधन केंद्र बदनापूर येथे जागतिक कडधान्य दिन साज

बदनापूर शिबिरासह काढा: जगभरात १० फेब्रुवारी हा जागतिक कडधान्य दिन म्हणून साजरा होतो याचे औचित्य साधून कृषि संशोधन केंद्र बदनापूर येथे आज जगतिक कडधान्य दिनाचे साजरा करण्यात आला.

जागतिक कडधान्य दिन साजरा करण्यात आला. यावेळी यंत्रणाव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉक्टर हुंडे मनी यांनी कडधान्याची उत्पादकता आणि क्षेत्र वा दोन्हीमध्ये वाढ करण्यासाठी उच्च चाणाचरोचर्य पीक व्यवस्थापनामध्ये जेतक्यांनी अधिकाधिक लक्ष देण्याची गरज असल्याचे प्रतिपादन केले. विशेषतः कडधान्यांसाठी दिवसक सिंचनाचा उपयोग करण्यासाठी जेत इमिगेशन कॅम्ब्र सांमंजस्य करून घेण्या काळात पावसाकरीत अधिकाधिक लागू करणाऱ्या मानस त्यांनी व्यक्त केला. भारत सरकारने २०२० पर्यंत भारताला

कडधान्यांमध्ये स्वयंपूर्ण करण्याचा संकल्प घेतला आहे. याला अनुषंगाने अधिकाधिक जेतक्यांनी कडधान्याची लागवड आधुनिक पद्धतीने करत देणाला कडधान्यांमध्ये स्वयंपूर्ण करावे हेच या दिवसाचे अधिकारण आणून सर्वांनी देऊया असे त्यांनी प्रतिपादन केले. सन १९५१ मध्ये भारतामध्ये साधारणतः अठरा लाख टन कडधान्यांचे उत्पादन होत होते ते आज नितीस लाखपस २५ दशलक्ष टनाप्यंत पोहोचले आहे असे कृषि संशोधन केंद्राचे प्रभारी अधिकाारी डॉक्टर जाधव केटी यांनी त्यांच्या प्रस्ताविकेत सांगितले. तथापि उत्पादन वाढाने असले तरी प्रति

मानवी १९५१ मध्ये २२ किलोटीन प्रतिवर्षी काढा लक्ष्या होतो तर ती सध्या कमी होऊन १६ किलो असल्याचे त्यांनी निदर्शनास आणून दिले. तसेच क सिंचनाची सोय अत्यंत कमी प्रमाणात असून ती २१% होवारा तर महागट्टान केवळ ११ टक्के क्षेत्रा अग्रधान्यांच्या चाकतीत सिंचनाचे क्षेत्र ५.१ टक्के एकेरीतच कडधान्याची उत्पादकता वाढवण्यासाठी खत-पाणी आणि कीड व रोग व्यवस्थापनाचे उ नियोजन करण्याची गरज असल्याचे मत व्यक्त केले

'वनामकृवि'च्या सात वाणांची अधिसूचनेसाठी शिफारस

सोयाबीन, कपाशी, ज्वारी, हरभरा, तीळ, मिरची, टोमॅटोचा समावेश, राज्य बियाणे उप-समितीची ५३ वी बैठक

अॅग्रोवन वृत्तसेवा

वाणांची प्रमुख वैशिष्ट्ये

परभणी : राज्य बियाणे उप-समितीकडून वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठाकडून विकसित सोयाबीन, कपाशी, ज्वारी, हरभरा, तीळ या पिकांसह मिरची व टोमॅटो ही भाजीपाला पिके, असे एकूण ७ वाण अधिसूचित करण्यासाठी केंद्रीय बियाणे समितीकडे शिफारस करण्यात आली आहे.

राज्य बियाणे उपसमितीची ५३ वी बैठक गुरुवारी (ता. ८) झाली. अप्पर मुख्य सचिव (कृषि) अनूप कुमार अध्यक्षस्थानी होते. या बैठकीत सोयाबीनचा 'एमएयूएस ७३१', अमेरिकन कपाशीचा 'एनएच ६७७', हरभरा देशी वाण 'परभणी चना १६', खरीप ज्वारीचा 'परभणी शक्ती', तीळाचा 'टीएलटी १०', मिरचीचा 'पीबीएस १७' व टोमॅटोचा सरळ वाण 'पीबीएस २०' हे वाण अधिसूचित करण्यासाठी शिफारस करण्यात आली.

सोयाबीन 'एमएयूएस ७३१' : वाणाची उत्पादकता प्रतिहेक्टर २८ ते ३२

किंवंटल आहे. विविध कीड-रोगास मध्यम प्रतिकारक, लवकर येणाऱ्या या वाणाची मराठवाडा विभागासाठी शिफारस.

अमेरिकन कपाशी 'एनएच ६७७' : १५० ते १६० दिवस कालावधी. उत्पादन क्षमता

हेक्टर १२ ते १४ किंवंटल. जिवाणुजन्य, बुरशीजन्य रोग व रस शोषणाऱ्या किडींस प्रतिकारक. राज्यातील कोरडवाहू क्षेत्रासाठी शिफारस.

हरभरा परभणी 'चणा १६' : हा देशी वाण अधिक उत्पन्न देणारा, मर रोगास प्रतिकारक, यांत्रिकीकरणसाठी सुलभ, टपोऱ्या दाण्याचा. मराठवाडा विभागासाठी शिफारस.

तीळ 'टीएलटी १०' : अधिक उत्पन्न देणारा टपोरा पांढरा दाणा. महत्त्वाच्या

कीड व रोगास मध्यम प्रतिकारक. राज्यात खरीप व उन्हाळी हंगामात लागवडीसाठी

शिफारस.

/ किलो) व अधिक जस्त (२५ मिलिग्रॅम / किलो). उत्पादन २२ ते २५ किंवंटल प्रति हेक्टर. कडव्याचे ५२ ते ५५ किंवंटल हंगामासाठी शिफारस.

मिरची 'पीबीएस १७' : प्रतिहेक्टर ५३१

ज्वारी 'परभणी शक्ती' : खरीप ज्वारीच्या या वाणाच्या धान्यामध्ये अधिक लोह (४२ मिलिग्रॅम

ते ५४६ किंवंटल उत्पादकता. मराठवाडा विभागासाठी खरीप हंगामासाठी शिफारस. 'लिफकल' व 'अॅग्राकनोझ' रोगास मध्यम सहनशील.

टोमॅटो 'पीबीएस २०' : सरळ वाण रब्बी हंगामात मराठवाडा विभागासाठी शिफारस.

उत्पादन क्षमता ६१४ ते ६२० किंवंटल प्रतिहेक्टर. फळाचा आकार गोल व गडद लाल रंग. प्रतिफळाचे वजन ६० ते ६५ ग्रॅम. लागवडीनंतर ६० ते ६५ दिवसांनी फळाची पहिली काढणी. 'लिफकल' व फळामधील अळी, पांढरी माशी व फुलकिडे या किडींस मध्यम सहनशील.

पाचशे एकरवर बिजोत्पादनाचा प्रयोग

कर्जत तालुका : तुरीच्या गोदावरी वाणाची ठिबक सिंचनावर जोमदार वाढ

लोकमत न्यूज नेटवर्क

मिरजगाव : कर्जत तालुक्यात तुरीची दरवर्षीप्रमाणे यावर्षीही मोठ्या प्रमाणात पेरणी झालेली आहे. पाचशे एकरवर बिजोत्पादनाचा कृषी विभागाने नावीन्यपूर्ण प्रयोग केला आहे. यात तुरीच्या गोदावरी वाणाची ठिबक सिंचनावर जोमदार वाढ झाली आहे.

ऑगस्ट महिन्याच्या मध्यंतरी पावसाने ओढ दिल्याने सगळेच शेतकरी चिंताग्रस्त झाले होते; मात्र नंतर वरुणराजाने सप्टेंबर महिन्यात लावलेल्या दमदार हजेरीने शेतकऱ्यांच्या आशा पल्लवित होऊन पिकांना मोठे जीवदान मिळाले. कर्जतच्या कृषी विभागाने कृषी विज्ञान केंद्र, दहीगावने, ता. शेवगाव यांच्याकडून तुरीचा अधिक उत्पादन देणारा वाण-बीडीएन -१३४९, गोदावरीचे ५०० किलोग्रॅम बियाणे घेतले होते. हे बियाणे ५०० एकरवर कर्जत तालुक्यात त्यातही प्राधान्याने मिरजगाव मंडळातील शेतकऱ्यांनी पेरले आहे. जवळपास सर्व ५०० शेतकऱ्यांनी ठिबक सिंचन पद्धतीचा

मिरजगाव येथील शेतकरी बाळासाहेब भोईटे यांच्या शेतामधील बीडीएन १३४९, गोदावरी वाणाची पाहणी करताना डॉ. नंदकुमार भुते, डॉ. नानासाहेब मरकड, डॉ. भाऊसाहेब पवार, सोबत तालुका कृषी अधिकारी पद्मनाभ म्हस्के, कृषी सहायक श्याम माळशिकारे.

गोदावरी हा अधिक उत्पादन देणारा वाण आहे. ते मर रोगास बळी पडत नाही. या वाणाचे बियाणे तालुक्यातील सर्व शेतकऱ्यांना उपलब्ध होण्यासाठी ५०० एकरवरील बियाणे हे सर्व शेतकऱ्यांकडून योग्य शासोक्त पद्धतीचा वापर करून बियाणे म्हणून पुढील हंगामात वापरासाठी आणण्यासाठी कृषी विभाग प्रयत्न करत आहे.

-अमर अडसूळ, मंडळ कृषी अधिकारी, मिरजगाव.

अवलंब करून या तुरीची लागवड केलेली आहे.

या तुरीच्या प्लॉटला वेळोवेळी कृषी विज्ञान केंद्र, दहीगावने तसेच महात्मा फुले कृषी विद्यापीठ राहुरी येथील कीटकशास्त्र मार्गदर्शन करत आहेत.

डॉ. नंदकुमार भुते यांनी शुक्रवारी मिरजगाव येथील शेतकरी बाळासाहेब भोईटे यांच्या गोदावरी वाणाच्या प्लॉटला भेट देऊन कीड व्यवस्थापन, अन्नद्रव्य व्यवस्थापन या विषयावर मार्गदर्शन केले.

Visit of Dr. Sanjeev Gupta, Dr. N. Nadarajan, Dr. Aditya Pratap, Dr. D. P. Waskar, DOR and other Delegates at ARS, Badnapur

Visit of Dr. A. K. Singh, Director, IARI, New Delhi, Dr. D. K. Yadava, ADG, Seeds, Dr. S. A. Patil, Ex-Director, IARI, Dr. Gopal Krishnan, Head, GPB at ARS, Badnapur. On 12/12/2023

कृषि संशोधन केंद्र, बदनापूर, जि.जालना
योजना निहाय आस्थापनेची माहिती

अ.क्र.	पदनाम	मंजूर	भरलेली	रिक्त	अ.क्र.	अधिकारी/कर्मचा-याचे	शेरा
अ	दाळवर्गीय संशोधन योजना, कृषि संशोधन केंद्र, बदनापूर, जि.जालना						
१	सहयोगी प्राध्यापक (कडधान्य पैदासकार)	०१	-	०१		१ वर्षापासून रिक्त	
२	सहाय्यक प्राध्यापक कृषि विद्यावेत्ता , किटकशास्त्रज्ञ, रोग विकृती शास्त्रज्ञ	०३	०२	०१		श्रीमती सुरेखा बाबासाहेब कदम, सहा.प्रा. सेवावर्ग एनएआरपी, औरंगाबाद	
						डॉ. नितीन रामराव पंतगे, सहा.प्रा. सेवावर्ग एनएआरपी, औरंगाबाद	
						१ वर्षापासून रिक्त	
३	वरिष्ठ संशोधन सहाय्यक	०५	०३	०२	०१	श्री. संकल्पकुमार गणेशराव ओवे	
					०२	श्री. विजय यशवंतराव सावंत सेवावर्ग एफ आर एस, औरंगाबाद	
					०३	श्री. दीपक गुणवंता इंगोले	
४	कृषि सहाय्यक	०५	०१	०४		श्री सिद्धार्थ उत्तमराव भगत (सेवावर्ग) मध्यवती प्रक्षेत्र परभणी	
५	शिपाई	०१	०१	००		श्रीमती कमलबाई गुलाब कांबळे	
	एकूण पदे	१५	०७	०८			

ICAR अखील भारतीय समन्वयित संशोधन हरभरा योजना

अ.क्र.	पदनाम	मंजूर	भरलेली	रिक्त	अ.क्र.	अधिकारी/कर्मचा-याचे	शेरा
ब	अखील भारतीय समन्वयित संशोधन प्रकल्प हरभरा						
१	वरिष्ठ शास्त्रज्ञ (रोप पैदासकार)	०१	००	०१		२ वर्षापासून रिक्त	
२	शास्त्रज्ञ (वनस्पती रोगशास्त्र)	०१	००	०१		३ वर्षापासून रिक्त	डॉ. प्रशांत लक्ष्मणराव सोनटक्के (अतिरिक्त पदभार)

३	तांत्रिक सहाय्यक /कृषि सहाय्यक	०२	०१	०१		श्री. भारत सदाशिव गुंड (सेवावर्ग) सहा. लेखाधिकारी संशोधन, परभणी	
४	सफाई कामगार	०१	००	०१		३ वर्षांपासून रिक्त	
	एकूण पदे	०५	०१	०४			

क	अखील भारतीय समन्वयित संशोधन प्रकल्प तूर						
अ.क्र.	पदनाम	मंजूर	भरलेली	रिक्त	अ.क्र.	अधिकारी/कर्मचा-याचे	शेरा
१	प्रमुख शास्त्रज्ञ	०१	००	०१		वर्ष २०२२ पासून रिक्त	डॉ. किरण तुकाराम जाधव (अतिरिक्त पदभार)
२	वरिष्ठ शास्त्रज्ञ कृषि विद्यावेत्ता	०१	०१	००		डॉ. किरण तुकाराम जाधव	
३	वरिष्ठ शास्त्रज्ञ (वनस्पती रोगशास्त्र)	०१	००	०१		०१ वर्षांपासून रिक्त	डॉ. प्रशांत लक्ष्मणराव सोनटक्के (अतिरिक्त पदभार)
४	वरिष्ठ शास्त्रज्ञ किटकशास्त्र	०१	०१	००		डॉ. ज्ञानदेव शामराव मुटकुळे	
५	तांत्रिक सहाय्यक /कृषि सहाय्यक	०२	०२	००		श्री. अभिमन्यु धर्मराज असलकर श्री. नागनाथ बळवंतराव बोडले	
	एकूण पदे	०६	०४	०२			

ड	अखील भारतीय समन्वयित संशोधन प्रकल्प मुलार्प						
अ.क्र.	पदनाम	मंजूर	भरलेली	रिक्त	अ.क्र.	अधिकारी/कर्मचा-याचे	शेरा
१	शास्त्रज्ञ वनस्पती रोप पैदासकर	०१	०१	००		डॉ. विष्णु किसनराव गिते	
२	शास्त्रज्ञ (वनस्पती रोगशास्त्र)	०१	०१	००		डॉ. प्रशांत लक्ष्मणराव सोनटक्के	
३	तांत्रिक सहाय्यक /कृषि सहाय्यक	०१	००	०१		वर्ष १.१.२०१९ पासून रिक्त	
	एकूण पदे	०३	०२	०१			

अ.क्र.	पदनाम	मंजूर	भरलेली	रिक्त	अ.क्र.	शेरा
इ	गहू व ज्वार योजना, कृषि संशोधन केंद्र, बदनापूर, जि.जालना					
१	वरिष्ठ संशोधन सहाय्यक	०२	०१	०१	१	डॉ. किशोर दत्तराव कौसडीकर
२	कृषि सहाय्यक	०६	०४	०२	१	श्री. गजानन आंबादास तायडे
					२	श्रीमती अंकीता बाळासाहेब जडर (सेवावर्ग) एमसीओआर पुणे
					३	श्रीमती वर्षा प्रभतराव सुरेवाड
					४	श्री. कुंडलिक वामनराव वाव्हळ
३	वरिष्ठ लिपीक	०१	०१	००	०१	श्रीमती सुवर्णासिंग त्रिबंकर सिंधल
४	कनिष्ठ लिपीक	०२	००	०२		१.६.२०२२ पासून रिक्त
५	ट्रक चालक	०१	००	०१		३ वर्षापासून रिक्त
६	ट्रक्टर चालक	०१	००	०१		३ वर्षापासून रिक्त
७	पहारेकरी	०२	००	०२	०१	३ वर्षापासून रिक्त
८	शिपाई	०२	००	०२		३ वर्षापासून रिक्त
	मजूर	५३	१०	४३	०१	श्री. रामचंद्र नारायण रगडे
१०	प्रयोग शाळा सेवक	०२	०१	०१	०१	श्री. व्यंको माधव गिरी
११					०१	श्री. कडुबा लक्ष्मण गढवे
					०३	श्रीमती कांताबाई भिमराव मंगरे
					०४	श्रीमती जीजाबाई रामेश्वर मोकळे
					०५	श्री. सोनाजी खंडेराव चव्हाण
					०६	श्री पंढरी साहेबराव ढगे
					०७	श्री. नारायण बाबु शिंदे
					०८	श्री. अशोक शिवाजी ढगे
					०९	श्री. अशोक नामदेव शिंदे
					१०	श्री. भगवान मुंजाजी ढगे (सेवावर्ग) अन्न तंत्र महाविद्यालय, परभणी
	एकूण पदे	७२	१७	५५		

ई	कापुस सुधार योजना, कृषि संशोधन केंद्र, बदनापूर, जि. जालना					
१	वरिष्ठ संशोधन सहाय्यक	०१.	०१	००		श्री. सुनील शेंपडू मोरे (सेवावर्ग)
२	कृषि सहाय्यक	०२	०२	००	१	श्रीमती मनिषा कैलास रिंढे
					२	श्री. आबाराव मंसाराम औताडे
३	कनिष्ठ लिपीक	०१	०१	००	१	श्रीमती मादनकर अनिता
४	पहारेकरी	०१	००	०१		३ वर्षापासून रिक्त
५	शिपाई	०१	००	०१		रिक्त
६	मजूर	१२	००	१२		रक्त
	एकूण पदे	१८	०३	१५		
एफ	तेलबिया सुधार योजना, कृषि संशोधन केंद्र, बदनापूर, जि. जालना					
१	तेलबिया संशोधन अधिकारी	०१	०१	००	०१	डॉ. सुजाता भाऊसाहेब पवार
२	कनिष्ठ संशोधन सहाय्यक	०१	०१	००	०१	श्री. सदाशिव अश्रोबा अडकिने (सेवावर्ग) एफआरएस औरंगाबाद
३	कृषि सहाय्यक	०२	०१	०१		श्री. बाळु चांदोबा कदम
४	पहारेकरी	०१	००	०१		रिक्त
५	शिपाई	०१	००	०१		रिक्त
६	मजूर	१२	०१	११		श्री शिलास सुंदरलाल कांबळे
	एकूण पदे	१८	०४	१४		
जी	राष्ट्रीय कृषि संशोधन प्रकल्प टप्पा -1 (NARP) योजना, कृषि संशोधन केंद्र, बदनापूर, जि. जालना					
१	सहाय्यक प्राध्यापक कृषि विद्यावेत्ता	०१	००	०१		३१.०१.२०२४ पासून रिक्त
	एकूण पदे	०१	००	०१		